

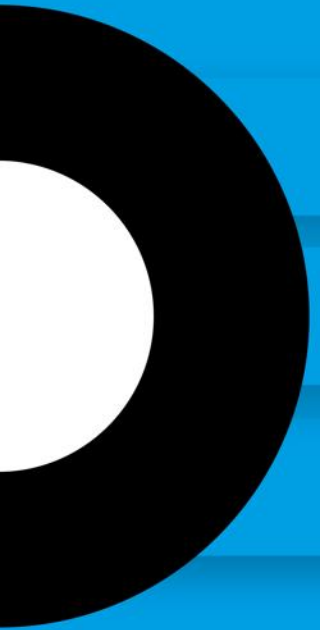
Plannen maken met heldere doelen (dag 1)

Dries Bartelink

Sanne Roessingh

Voorstellen

Wie zijn jullie?

- Wie ben je?
- Wat maakt een teamplan goed (maximaal twee woorden)?

We willen alleen
nieuwe dingen horen!

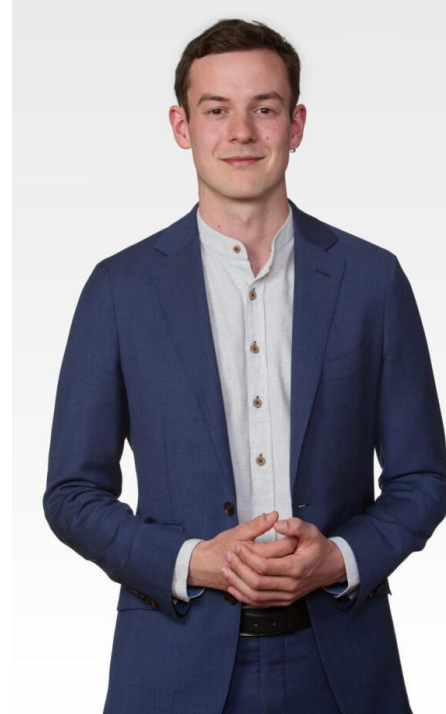
Wie zijn het team?

Dries Bartelink

Sanne Roessingh

Ipo Kok

Wat is onze missie?

**Samen helder denken
voor tastbaar resultaat**

Welke diensten bieden wij aan?

Denkwerk

Denkacademie

Denktanks

Op welke thema's en sectoren richten wij ons?

Onderwijs

Zorg en welzijn

Openbaar bestuur

Bouwen en wonen

Mobiliteit

Werk

Energie en klimaat

Financiële sector

Duurzaamheid

Cultuur en media

Veiligheid

Sociaal domein

Sport

Digitaal

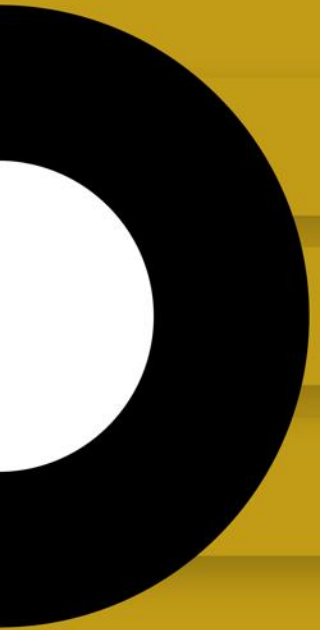
Recht

Migratie en asiel

Wat zijn voorbeelden van onze producten?

Wat gaan we doen?

Wat gaan we wanneer doen?

Planning

Datum	Tijd	Groep	Trainers
ma 15 juni 2026	10-13 u	1	Dries en Puck
do 25 juni 2026	10-13 u	1	Dries en Puck
ma 15 juni 2026	14-17 u	2	Dries en Puck
do 25 juni 2026	14-17 u	2	Dries en Puck
di 16 juni 2026	10-13 u	3	Dries en Sanne
di 30 juni 2026	10-13 u	3	Dries en Ipo
di 16 juni 2026	14-17 u	4	Dries en Sanne
di 30 juni 2026	14-17 u	4	Dries en Ipo

Inhoud

Dag 1

- Concreter is beter
- Doelen formuleren

Dag 2

- Plannen maken
- Oefenen

Wat doen we vandaag?

- Concreter is beter (opfrissen)
- Doelen formuleren

Tussendoor pauze

Uiterlijk om 17.00 uur
ronden we af

Concrete is beter

Wat vind je vaag?

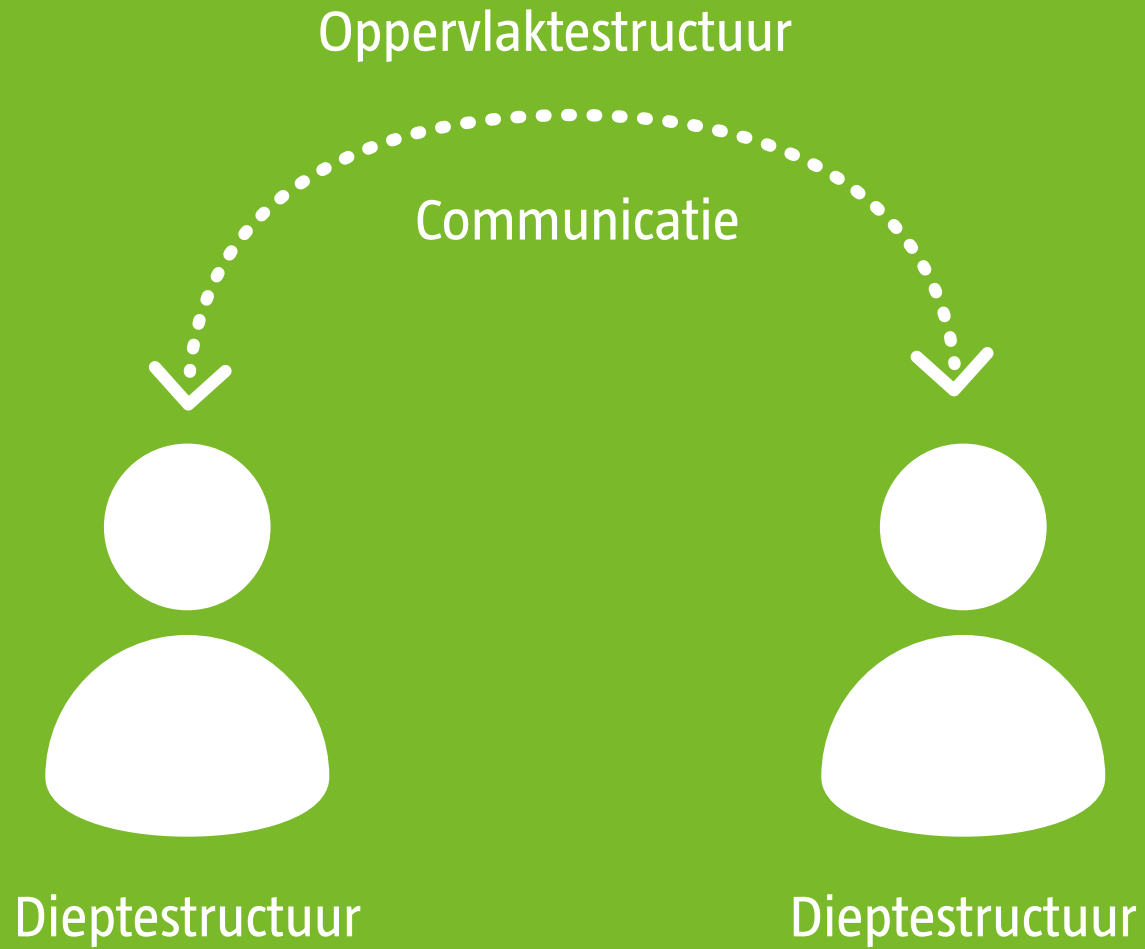
Resultaat: Bevorderen en scheppen van de randvoorwaarden voor het verbeteren van de mentale gezondheid van Almeerders

Dit doen we door het uitvoeren van het regionaal transformatieplan MGN (Mentale Gezondheidsnetwerk). Dit pakken we samen met de GGZ en huisartsenzorg op. We focussen ons op de beweging naar de voorkant door vorm te geven aan herstelnetwerken en de verbinding te leggen tussen de GGZ met de sterke lokale teams. Daarnaast versterken we de integrale samenwerking tussen gemeenten, GGZ en huisartsenzorg door het vormgeven van een verkennend gesprek. We maken hierbij zoveel mogelijk gebruik van bestaande structuren.

Gemeente Almere - Programmabegroting 2026

Vervormde taal

Concreter is beter

- Installeer een alarmbel in je hoofd.
- Het alarm gaat af bij:
 - Vaag taalgebruik
 - Onvolledig taalgebruik
 - Jargon
- Het is **geen verbod**, het kan ook **‘loos alarm’** zijn.

Vergroot je
taalbewustzijn

Zeven vervormingen van taal

1. Zwevende werkwoorden
2. Zwevende vergelijkingen
3. Oordeel zonder rechter
4. Bevroren werkwoorden
5. Zwevende verwijzing
6. Generalisatie
7. Jargon

Concreter is beter

Zwevende werkwoorden

Zwevende werkwoorden

De gemeente Almere werkt graag samen.

Met wie werkt de gemeente Almere samen?

Waaraan werkt de gemeente Almere samen?

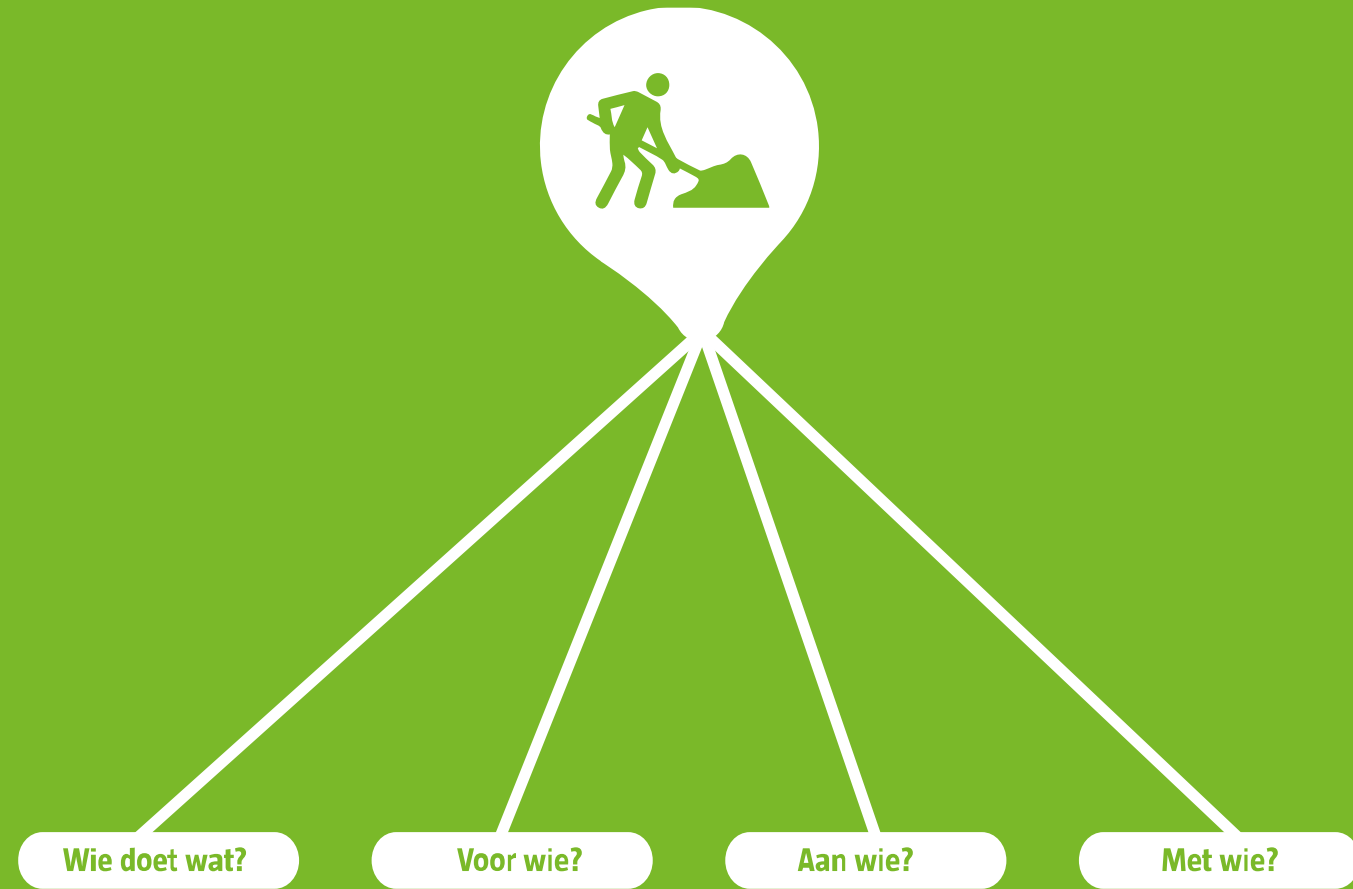
De gemeente Almere stimuleert initiatieven.

Bij wie stimuleert de gemeente Almere initiatieven?

Zwevende werkwoorden

Laat werkwoorden niet zweven, pin ze vast!

Zwevende vergelijking

Zwevende vergelijkingen

Welke vragen kun je stellen om onderstaande zinnen concreter te maken?

Deze training is beter.

Het ministerie van SZW is het belangrijkste.

Almere is succesvoller dan Lelystad.

Zwevende vergelijking

Let op:

Wat wordt met wat vergeleken?

Op welk kenmerk?

Oordeel zonder rechter

Oordeel zonder rechter

Welke vragen kun je stellen om onderstaande zinnen concreter te maken?

De belangrijkste onderwerpen zijn aan bod gekomen.

Wie vindt het belangrijk, en hoezo?

De vergadering van het directieteam ging fel van start.

Wie vindt het fel, en hoezo?

Oordeel zonder rechter

Bijwoorden

Vervelend

Geweldig

Irritant

Bijvoeglijke naamwoorden

Noodzakelijke

Riskante

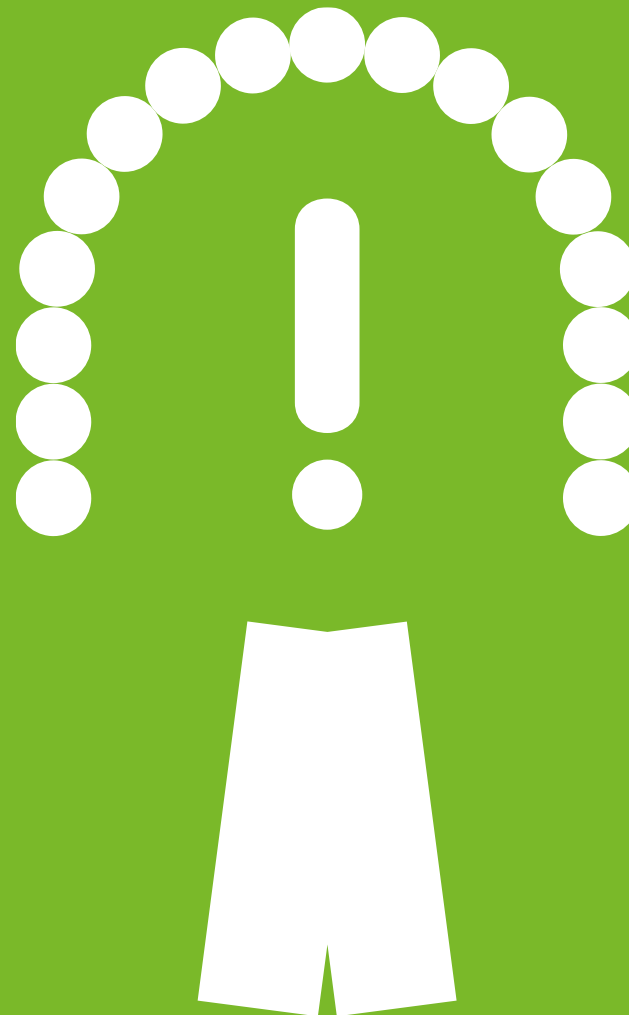
Verwerpelijke

Oordeel zonder rechter

Let op:

Wie is de rechter,
en is het oordeel onderbouwd?

Bevroren werkwoord

Bevroren werkwoorden

Welke vragen kun je stellen om onderstaande zinnen concreter te maken?

De fusie viel de inwoners van Weesp zwaar.

Het ministerie van BZK heeft de vergissing hersteld.

De reorganisatie verloopt voorspoedig volgens de gemeente Almere.

Bevroren werkwoord

In het zelfstandig naamwoord zit een werkwoord bevroren:

Beslissing > beslissen

Overzicht > overzien

Keuze > kiezen

Stel de kritische vragen:

Wie beslist wat?

Wie overziet wat?

Wie kiest wat?

Zwevende verwijzing

Zwevende verwijzing

Welke vragen kun je stellen om onderstaande zinnen concreter te maken?

Ik heb een hekel aan dit soort mensen.

De afdeling heeft dit besloten.

Zwevende verwijzing

We hebben wel eens gedoe met leden.

Welk gedoe precies?

Welke leden precies?

Hoe vaak precies?

Zwevende verwijzing

Let op:

Verwijs precies!

Welke ... bedoel je precies?

The diagram consists of a white circular callout bubble containing a black line-art icon of a hand with the index finger pointing to the right. A thin black line extends from the bottom of the bubble, connecting to a white rounded rectangular text box at the bottom of the slide.

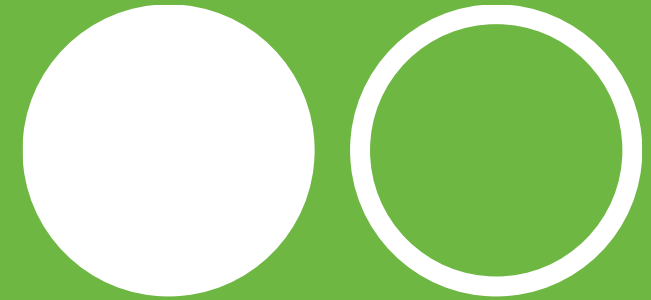
Generalisaties

Generalisaties

Welke vragen kun je stellen om onderstaande zinnen concreter te maken?

De gemeente Almere praat met alle belanghebbenden.
Dit projectvoorstel heeft geen enkel draagvlak.

Generalisaties

altijd

alle

alles

overal

iedereen

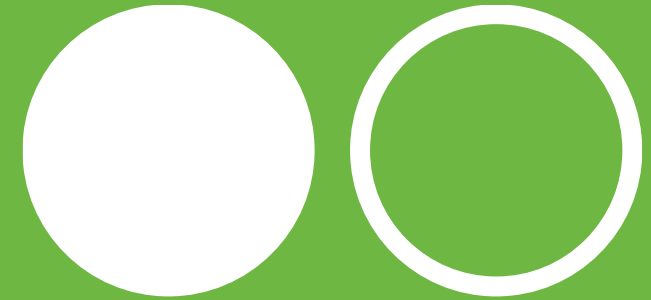
nooit

geen

niets

nergens

niemand

Generalisaties

Let op:

Bedoel je echt...

- ...alle?
- ...iedereen?
- ...nergens?

Zo nee, wat bedoel je precies?

Jargon

Jargon

Pas op met termen als:

- schaalsprong
- benchmark
- transitie management
- ketenzorg
- ontwerptafelconcept
- Provinciale opcenten
- WIA
- sociale innovatie
- estuariene natuur
- aanboddilemma
- arbeidsmarktinformatie
- kenniseconomie
- IRO
- EVC
- paraplubestemmingsplan
- re-integratieinstrument

Voorbeelden van jullie jargon

- IZA-aanvraag
- ICTAR
- De Maatschappelijke Agenda
- Jeugdhulp met verblijf
- Aandachtsgroepen
- GALA
- SMI
- Opgavenlijn
- ...

Jargon

Let op:

Vermijd onnodig jargon, definieer
moeilijke termen

Zeven vervormingen van taal

1. Zwevende werkwoorden
2. Zwevende vergelijkingen
3. Oordeel zonder rechter
4. Bevroren werkwoorden
5. Zwevende verwijzing
6. Generalisatie
7. Jargon

Concreter is beter

Bij welke woorden gaat jouw alarmbel af?

“We sluiten aan op het principe van de Wooncirkel en streven ernaar dit in alle wijken te realiseren, zodat een goede dekking van voorzieningen over de stad ontstaat.”

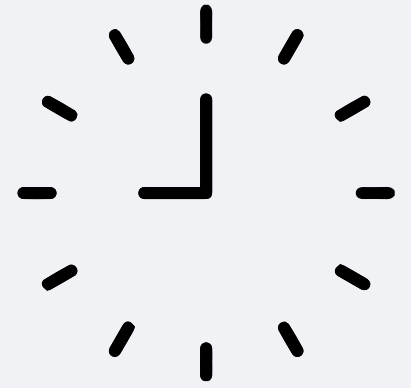
gemeente Almere, Woonzorgvisie Almere 2025 -2040

Bij welke woorden
gaat jouw alarmbel
af?

Opdracht 1

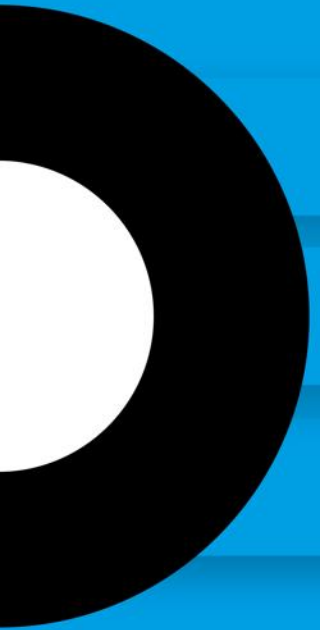
- Lees de zinnen van opdracht 1 (printjes)
- Benoem zoveel mogelijk vervormingen
- Welke kritische vragen kun je stellen?

1. Zwevende werkwoorden
2. Zwevende vergelijkingen
3. Oordeel zonder rechter
4. Bevroren werkwoorden
5. Zwevende verwijzing
6. Generalisatie
7. Jargon

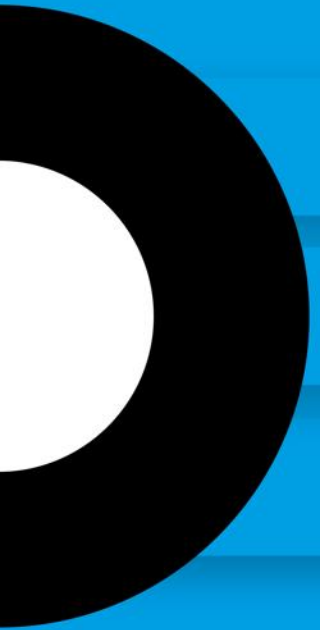

15 minuten

Pauze

Doelen formuleren

Wat zijn doelen?

Hoofdvraag: *wat streven we na?*

Kenmerken:

- Wenselijke situaties in de toekomst
-
-

Formulering:

-

Waarom helder denken over doelen?

- Beter overzicht in gewenste situatie
- Beter inzicht in factoren die een rol spelen
- Beter en consistentere beleid
- Beter evalueren
- Helderder communiceren
-

Wat vinden jullie van deze doelen?

- De gemeente Almere biedt een betaalbaar, dekkend en duurzaam jeugdhulplandschap aan
- We zetten ons in om meer Almeerders kans op werk in Almere te bieden

Bron:
Gemeente Almere -
Programmabegroting
2026

Welke woorden gebruiken jullie voor doelen?

Missie, visie, strategische doelen, opgaven, operationele doelen, resultaten, SMART-doelen, ambities, doelstellingen, (de) bedoeling, maatschappelijke effecten, impact, outcome, output, goals, prestaties, speerpunten, strategische thema's, bestemmingen, *the why*, focusgebieden, mikpunten, streefbeelden, voornemens, *end state*, stippen op de horizon, *moonshots*, ambitiegebieden, SOLL-situatie, opgavenlijn ...

Hoe kun je doelen formuleren? (1)

○ Eindtoestand

- In 2030 is Almere een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven

○ Vergrotende trap (ER-doelen)

- In 2030 is Almere aantrekkelijkER als vestigingsplaats voor bedrijven dan nu
- In 2030 is Almere aantrekkelijkER als vestigingsplaats voor bedrijven dan Amsterdam

Kwalitatieve doelen

Hoe kun je doelen formuleren? (2)

○ Kwalitatief

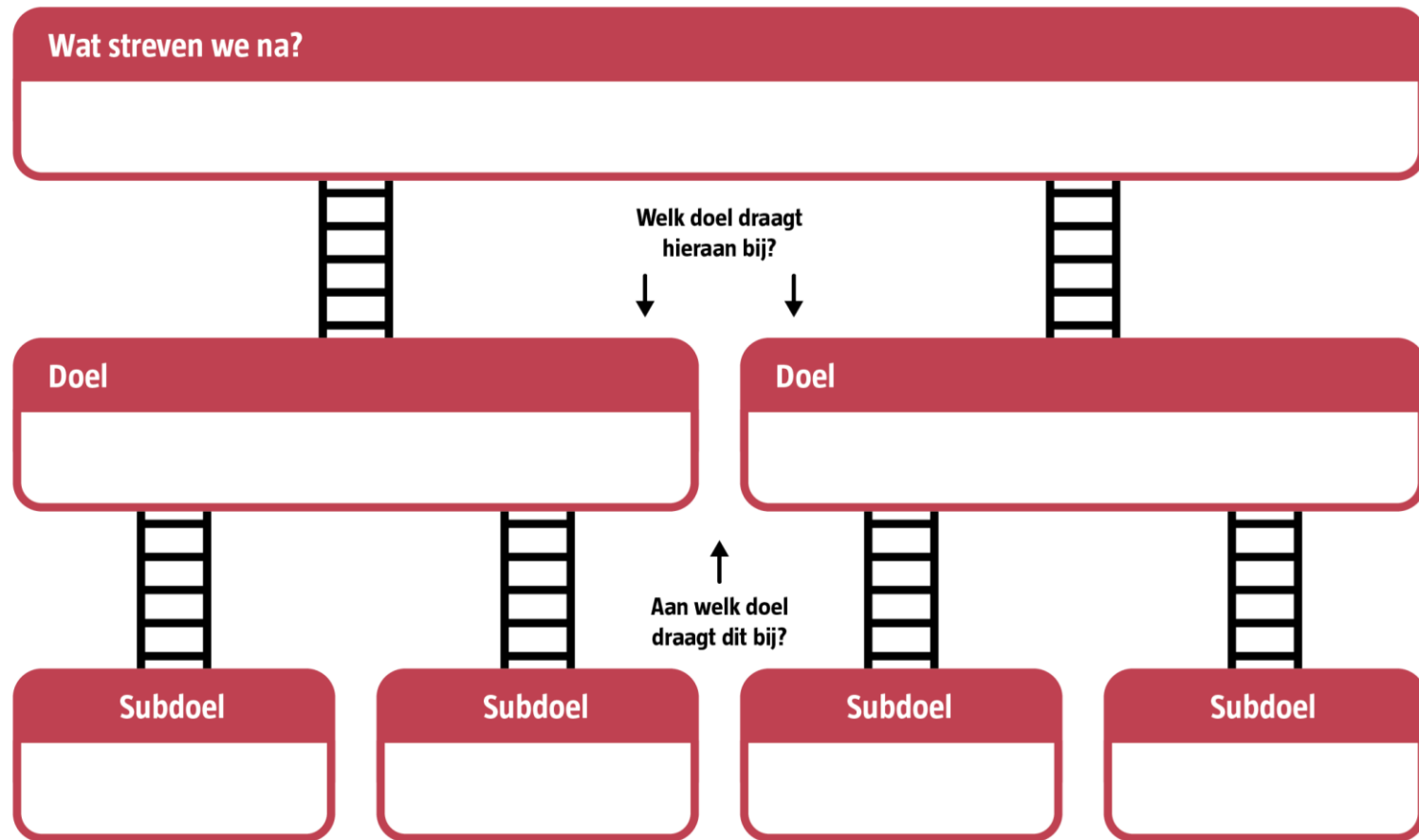
- In 2030 is Almere een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven
- In 2030 is Almere aantrekkelijker als vestigingsplaats voor bedrijven dan nu.

○ Kwantitatief

- In 2030 waarderen ondernemers het vestigingsklimaat van Almere met een rapportcijfer (1-10) van 7,0 of hoger.
- In 2030 waarderen ondernemers het vestigingsklimaat van Almere met een rapportcijfer (1-10) dat minimaal 1,0 punt hoger is dan het rapportcijfer in 2025.

Kwalitatieve en
kwantitatieve doelen

Hoe kun je doelen formuleren (3)

Hoger gelegen en
lager gelegen doelen

www.doelenladder.nl

Wat vinden jullie van deze doelen?

- Almeerders kunnen gebruikmaken van passende en kwalitatief goede ondersteuning en voorzieningen via de Wmo
- Wij willen dat zoveel mogelijk inwoners meedoen

Bron:
Gemeente Almere -
Programmabegroting
2026

Tips en aandachtspunten

- Hulpvragen bij formuleren maatschappelijke doelen:
 - Wat is anders in 2030 als ik op straat loop of door Almere reis?
 - Wat zien of ervaren inwoners, ondernemers, bezoekers, dieren, jongeren, ouderen, dan?
- Hulpformulering:
 - Jaartal – werkwoord (persoonsvorm) – actor (onderwerp)
 - Voorbeeld:
In 2030 plegen minder jongeren in Almere strafbare feiten.

Een doel is dus geen actie van de gemeente (zoals 'maken van beleid')

Wat zijn doelen?

Hoofdvraag: *wat streven we na?*

Kenmerken:

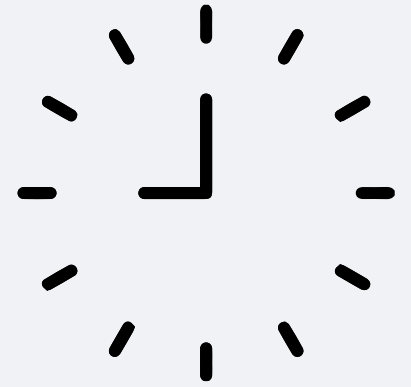
- Wenselijke situaties in de toekomst
- Maatschappelijke effecten
- Deels te beïnvloeden door een organisatie

Formulering:

- Eindtoestand of ER-doel
- Kwalitatief of kwantitatief

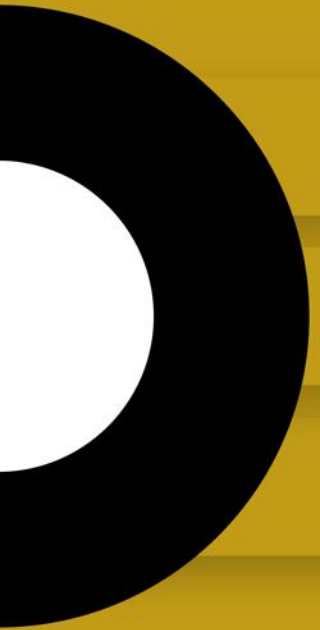
Opdracht 2

- Lees de tekst van opdracht 2 (printjes)
- Onderstreep passages waar doelen (in verstoep) staan
- Herformuleer de doelen als:
 - Maatschappelijke effecten
 - Formulering: Kwalitatieve ER-doelen

15 minuten

Afronden

Vorbereidende opdracht voor dag 2

1. **Formuleer drie tot acht concrete doelen** voor jouw beleidsterrein:
 - Alleen maatschappelijke effecten
 - ER-doel of Eindtoestand
 - Zonder alarm *Concreter is beter*
2. *(Bonus)* **Orden de doelen** in een doelenladder
3. **Mail je doelen vóór 23 juni 2026** aan dries@argumentenfabriek.nl

Gebruik voor het maken van een doelenladder:
www.doelenladder.nl

Evaluëren

- Wat ging goed en wat kan beter?
- Hartenkreten?

Dank!

Vragen?

Meer weten over de werkwijze van
De Denkakademie?

Kijk op www.argumentenfabriek.nl
of bel 0204124001